

Oponentský posudek na diplomovou práci
Vztah Josefa Šusty k německé menšině v Čechách

Autor: Bc. Jan Houška

Diplomová práce si klade za cíl „zjistit, jakou pozici [Josef Šusta] vůči státoprávním otázkám německé menšiny skutečně zastával“ (str. 9). Diplomant si zvolil poměrně nelehké a obsáhlé téma, kterému se dosud nevěnovalo příliš odborné pozornosti. Josef Šusta přitom patří k velmi významným intelektuálům přelomu 19. a 20. století, jehož život je spjat s významnými milníky českých (resp. středoevropských) dějin. S jeho životním osudem, a to zejména s jeho pozdní fází, se taktéž pojí obecnější otázka po roli intelektuála ve veřejném prostoru, kontroverzemi, které se s touto rolí mohou pojít a reakce či odsouzení ze strany veřejnosti na výrazné a možná nepopulární pozice, jež intelektuálové mnohdy zastávají. Diplomant se nicméně ve svém textu nevěnuje „pouze“ osobnosti Josefa Šusty a analýze jeho textů, ale srovnává je s teorií etnosymbolismu. Z tohoto hlediska přináší originální a svěží pohled na toto dosud opomíjené téma, ve kterém zdařile propojuje historickou a politicko-teoretickou perspektivu.

Diplomová práce má jasně zvolenou výzkumnou otázku, ze které je odvozena srozumitelná struktura práce. Oceňuji, že student ve své práci neodbíhá od hlavní otázky. Ve své práci navíc velmi dobře propojuje různé žánry, v rámci nichž Josef Šusta své myšlenky formuloval, a velmi dobře analyzuje použité zdroje. Jedinou větší výhradou, kterou k textu mám je nedostatečné formulování vlastních závěrů na základě provedené analýzy (kap. 3). Třetí kapitola věnující se Šustovu nacionalismu prizmatem teorie etnosymbolismu Anthonyho D. Smithe působí přesvědčivě a dobře vyargumentovaně. Nicméně jsem si při čtení kladla otázku, zda by nebylo lepší tuto teorii použít i při samotné analýze textů v předchozí pasáži. Nemyslím to však jako závažnou výhradu k této práci, spíše jako zamýšlení v případě, že by autor chtěl s tímto textem pracovat v budoucnu.

Text na některých místech vykazuje nejasnosti, např. na str. 11 není z textu zřejmé, zda Šusta článek *Sebeurčení Němců u nás* vydal či nikoli, autor totiž text nejdříve zmiňuje v souvislosti s argumentem, že byl stažen z důvodu kontroverznosti textu, o pár řádků níže nicméně uvádí, že text byl vydán. Nebylo mi jasné, pro co v této pasáži diplomant vlastně argumentuje. Text také obsahuje několik stylistických neobratností a gramatických chyb (např. několikrát nesprávné užití pojmu *legitimizovat*, autor používá nesprávně „legitimovat“). Těchto míst však diplomová práce neobsahuje mnoho a díky tomu příliš nenarušují plynulé čtení.

Zůstává pro mě otázkou, jakým způsobem autor chápe pojem *apolitičnost*, se kterým na mnohých místech svého textu pracuje (např. na stranách 19, 27,...). Diplomant dle mého názoru poněkud nekonsistentně označuje Šustovo působení za první republiky jako apolitické (ačkoli byl v tu dobu ministrem) a jako vstup do politiky považuje až Šustovo působení za Protektorátu. Na jiném místě však uvádí, že můžeme už jeho vstup do politiky považovat za konec jeho apolitičnosti. Obě tato období staví do příkrého kontrastu s Šustovým odmítnutím vstupu do politiky před rokem 1914 a jeho prohlášením, že může „národu sloužit lépe jako učitel, nežli jako politik“ (str. 19). Z jakého teoretického východiska diplomant pro označení Šusty jako *apolitického*

vychází a na čem se tedy dle diplomanta *političnost* zakládá? A jak se toto pojetí vztahuje k pojetí Šusty jako politického myslitele, jak je autorem diplomové práce na několika místech označen (str. 47, 57)?

Diplomovou práci Bc. Jana Houšky považuji za velmi ambiciózní a originální z hlediska zvolené výzkumné otázky a velmi kvalitní z hlediska analýzy. Přes drobnou výhradu stran příliš skromného formulování vlastních závěrů práci hodnotím jako velmi přínosnou a navrhuji hodnocení stupněm „výborně“.

V Praze dne 5. 9. 2024.

Mgr. Adéla Rádková, Ph.D.